

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie kluczowej roli polityk uczenia się przez całe życie we wzmacnianiu społeczeństw z myślą o technologicznej i ekologicznej transformacji wspierającej trwałą i włączający wzrost

(2019/C 389/07)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYWOŁUJĄC POLITYCZNE TŁO PRZEDMIOTOWEGO ZAGADNIENIA PRZEDSTAWIONE W ZAŁĄCZNIKU DO NINIEJSZYCH KONKLUZJI,

UZNAJE:

1. że pierwsza zasada Europejskiego filaru praw socjalnych ⁽¹⁾ stanowi, iż każda osoba ma prawo do dobrej jakości włączającego kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społecznym i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy;
2. że uczenie się przez całe życie obejmuje uczenie się od okresu wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem po okres emerytury oraz wszystkie formy uczenia się formalnego, nieformalnego i pozaformalnego, a jego celem jest poprawa wiedzy, umiejętności i kompetencji w kontekście osobistym, obywatelskim, społecznym lub zawodowym. W ramach uczenia się przez całe życie każda osoba uznawana jest za podmiot uczenia się; umożliwia ono wszystkim ludziom nabywanie odpowiedniej wiedzy, by mogli uczestniczyć – jako aktywni obywatele – w społeczeństwie opartym na wiedzy i w rynku pracy, oraz ułatwia obywatelom UE swobodną mobilność;
3. że obecne wyzwania społeczne i gospodarcze wymagają podejścia, które angażuje, motywuje i wzmacnia osoby uczące się, społeczeństwo i pracodawców, by działali bardziej aktywnie i strategicznie z myślą o uczynieniu uczenia się przez całe życie dostępnym dla wszystkich, oraz UZNAJE znaczenie systematycznej i zaangażowanej koordynacji w odpowiednich sektorach polityki w celu skutecznej realizacji polityk w zakresie uczenia się przez całe życie, oraz kluczową rolę partnerów społecznych w opracowywaniu i wdrażaniu tych polityk i zapewnianiu ich pozytywnych rezultatów;
4. znaczenie promowania równych szans w zakresie udziału w uczeniu się przez całe życie i dostępu do niego – dla wszystkich bez względu na pochodzenie – poprzez uznawanie wcześniej uzyskanych wiedzy, umiejętności i kompetencji i ich wykorzystywanie, a przez to – sprzyjanie ciągłemu, wielokrotnemu i sprawnemu przechodzeniu pomiędzy poziomami i formami kształcenia i szkolenia;
5. kluczową rolę polityk uczenia się przez całe życie w europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia i w programie Erasmus+ oraz znaczenie tych polityk dla krajowych polityk w zakresie kształcenia i szkolenia, polityk zatrudnienia i polityk społecznych, a także dla zaangażowania w życie demokratyczne;
6. rolę, jaką odgrywa uczenie się przez całe życie w upodmiotowieniu i uaktywnieniu obywateli, społeczeństw i świata pracy z myślą o stawieniu czoła technologicznej i ekologicznej transformacji, przy jednoczesnym przyczynianiu się do włączenia społecznego;

⁽¹⁾ Dok. 13129/17.

KŁADZIE NACISK NA:

7. zaangażowanie Unii i jej państw członkowskich w realizację Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej celów zrównoważonego rozwoju;
8. nowy program strategiczny na lata 2019–2024 ^(?), który za priorytety strategiczne obiera rozwój silnej i prężnej bazy gospodarczej oraz budowanie neutralnej klimatycznie, ekologicznej, sprawiedliwej i społecznej Europy i podkreśla znaczenie polityk w zakresie transformacji cyfrowej ucieleśniających nasze wartości społeczne i promujących włączenie, jak również uznaje potrzebę zwiększania inwestycji w umiejętności i edukację obywateli przy jednoczesnym zapewnianiu podstaw długoterminowego, trwałego i włączającego wzrostu gospodarczego, potrzebę wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu UE i państw członkowskich, z należyтым uwzględnieniem odnośnych kompetencji i zasady pomocniczości, a jednocześnie wskazuje, że konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na kwestie społeczne, zagrożenia i wykluczenie wynikające z nierówności i z podziałów edukacyjnych;
9. nową koncepcję „gospodarki dobrobytu”, której celem jest postawienie ludzi i ich dobrobytu w centrum procesu kształtowania polityki i procesu decyzyjnego;

PRZYPOMINA, ŻE:

10. w swoich konkluzjach pt. „Kroki ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji” Rada stwierdziła, że podstawą europejskiego obszaru edukacji powinna być ciągłość uczenia się przez całe życie obejmującego wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, edukację szkolną, kształcenie i szkolenie zawodowe, aż po szkolnictwo wyższe i uczenie się dorosłych, w tym uczenie się pozaformalne i nieformalne;

UWAŻA, ŻE:

11. trwająca transformacja technologiczna i cyfrowa naszych społeczeństw na nowo kształtuje otoczenie gospodarcze, świat pracy i zaangażowanie obywatelskie, a zatem może mieć znaczący wpływ na spójność społeczną i równość;
12. w ramach kształtowania europejskich polityk na rzecz transformacji cyfrowej polityki kształcenia i szkolenia mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia dobrobytu i trwałego wzrostu w Europie. Inwestowanie w nową wiedzę, umiejętności i kompetencje jest kluczowe dla zwiększania konkurencyjności i produktywności Europy;
13. rozwój technologii, a zwłaszcza sztucznej inteligencji, ma znaczny potencjał tworzenia nowych rodzajów działalności gospodarczej i obywatelskiej, umiejętności, miejsc pracy i usług. Należy opracowywać skuteczne polityki, narzędzia i środki kształcenia i szkolenia zapewniające posiadanie przez każdą osobę odpowiedniej wiedzy, umiejętności i kompetencji umożliwiających pełne uczestnictwo w przekształcającym się społeczeństwie, a jednocześnie podnosić świadomość na temat kwestii etycznych i zagrożeń stwarzanych przez potencjalne niewłaściwe wykorzystywanie technologii;
14. transformacja technologiczna powoduje zwiększenie zapotrzebowania na umiejętności i kompetencje na wysokim poziomie, umiejętności adaptacji i zarządzania karierą, a jednocześnie zmniejsza się zapotrzebowanie na niskie umiejętności potrzebne do wykonywania rutynowych i powtarzalnych prac. Skutki tej transformacji są zmienne – zależą od czasu i miejsca oraz mają różną skalę, gdyż niektóre sektory i obszary są nimi bardziej dotknięte. Dobre świadczenie usług w zakresie uczenia się przez całe życie i doradztwa przez całe życie może przyczynić się do zmniejszenia przepaści na rynku pracy między wysoko wykwalifikowanymi pracownikami a pracownikami o niskich umiejętnościach;
15. Europa stoi przed ogromnym wyzwaniem związanym z przekwalifikowaniem i podnoszeniem kwalifikacji osób dorosłych. Dlatego też inwestowanie w umiejętności podstawowe i kompetencje kluczowe jest ważniejsze niż kiedykolwiek. Włączająca i wysokiej jakości edukacja (uczenie się formalne, nieformalne, pozaformalne, a także uczenie się oparte na pracy) oraz szeroko zakrojone podejście do rozwoju kompetencji wpływają na wzrost poziomów osiągnięć w zakresie umiejętności podstawowych i wspierają postępy ku bardziej zaawansowanym umiejętnościom i kompetencjom;
16. nierówności w dostępie do uczenia się dorosłych i świadczeniu usług w tym zakresie nadal stanowią wyzwanie: uczestnictwo dorosłych w zajęciach edukacyjnych jest nadal niskie, przy czym zwłaszcza dorośli o niskich umiejętnościach potrzebują bardziej intensywnego wsparcia, by zaangażować się w proces uczenia się ^(?). Należy dołożyć większych starań, by w uczenie się przez całe życie angażować osoby w niekorzystnej sytuacji społecznej i umożliwiać im wchodzenie na rynek pracy, powrót na ten rynek lub pozostawanie na nim oraz wspierać rozwój ich kariery zawodowej;

^(?) Dok. EUCO 9/19.

^(?) Monitor Kształcenia i Szkolenia za rok 2018.

17. trwające zmiany demograficzne stwarzają szanse i wyzwania zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym; dzieje się tak, ponieważ z powodu niskiego współczynnika urodzeń i dłuższego średniego trwania życia społeczeństwa w wielu państwach członkowskich przekształcają się w populacje, w których przeważają osoby w starszym wieku ⁽⁴⁾;
18. większe uznawanie potencjału osób starszych oraz promowanie szans dla nich i możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, nawet na późniejszym etapie życia, przyczyniają się do tworzenia spójnych społeczeństw. Uczenie się przez całe życie jest jednym z kluczowych czynników zdrowego starzenia się obywateli w starszym wieku i ich aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym;
19. wysoka jakość, włączający charakter i dostępność usług wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, podstawowej edukacji szkolnej oraz działania z zakresu pozaformalnego uczenia się to niezbędne elementy polityk w zakresie stawiania czoła zmianom demograficznym; zapewniają dzieciom i młodym ludziom odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje na przyszłość, pomagają zmniejszać ryzyko wczesnego kończenia nauki, ubóstwa i wykluczenia społecznego i dają poczucie sensu życia;
20. istnieje pilna potrzeba dalszego promowania równouprawnienia płci i popierania równego dostępu do kształcenia i szkolenia, zwłaszcza w sektorach i zawodach zdominowanych przez jedną płć. W Europie kobiety są niedostatecznie reprezentowane w sektorach STEM, zwłaszcza w sektorze cyfrowym – ich udział w tych sektorach jest coraz mniejszy. Wzmocnienie pozycji kobiet w sektorach STEM, szczególnie w sektorze cyfrowym, jest istotne dla rozwoju europejskich społeczeństw i gospodarek ⁽⁵⁾. Kształcenie i szkolenie mogą pomóc przeciwdziałać zróżnicowaniu sytuacji kobiet i mężczyzn w sektorze cyfrowym;

PODKREŚLA:

21. potrzebę nadania silnego impulsu politykom uczenia się przez całe życie i świadczeniu stosownych usług w celu lepszego reagowania na wyzwania pojawiające się w kontekście transformacji społeczeństwa;
22. że kontynuowanie wysiłków na rzecz wdrożenia zalecenia Rady w sprawie ścieżek poprawy umiejętności jest niezbędnym krokiem w kierunku opracowania skutecznych polityk uczenia się przez całe życie. Jednak by uzupełnić te działania i udostępnić stosowne możliwości wszystkim obywatelom, potrzebne będą większe wysiłki i szerszy wachlarz polityk i instrumentów;
23. zobowiązanie na rzecz dalszego ambitnego rozwijania europejskiego obszaru edukacji z myślą o uczynieniu Europy wiodącym na świecie społeczeństwem uczącym się, co oznacza wspieranie kultury, która zachęca, wzmacnia i motywuje poszczególnych ludzi i społeczeństwa do ciągłego uczenia się i wprowadzania innowacji – na wszystkich poziomach i we wszystkich formach kształcenia i szkolenia oraz na wszystkich etapach życia;

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

24. opracowywały strategiczne podejścia, by wzmocnić polityki uczenia się przez całe życie, oraz uznawały potencjał uczenia się przez całe życie we wspieraniu trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu i w reagowaniu na technologiczną i ekologiczną transformację, w tym poprzez:
 - a) rozwijanie systemów kształcenia i szkolenia w sposób kompleksowy, aby dać osobom uczącym się możliwość uczestniczenia – w ciągły i niezakłócony sposób – w ścieżkach uczenia się oraz możliwość przechodzenia między poziomami i formami kształcenia i szkolenia;
 - b) wzmacnianie równego dostępu do edukacji poprzez opracowywanie polityk mających na celu promowanie powszechnego dostępu do dobrze ugruntowanych ścieżek rozwoju i zapobieganie istnieniu w systemach kształcenia i szkolenia ścieżek edukacyjnych nie dających perspektyw dalszego rozwoju;
 - c) zwiększanie zdolności reagowania systemów kształcenia i szkolenia na potrzeby osób uczących się i szybkie zmiany na rynku pracy i w społeczeństwie ze zwróceniem szczególnej uwagi na obszary najbardziej dotknięte zmianami technologicznymi i najistotniejsze dla zmiany klimatu, a także na pilną potrzebę poprawy naszego oddziaływania na środowisko i promowanie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju jako czynnika napędzającego innowacje, odporność i działania o charakterze transformacyjnym, przy jednoczesnym uwzględnieniu różnych i zmieniających się potrzeb w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji;
 - d) wspieranie łatwego przechodzenia między różnymi poziomami i sektorami kształcenia i szkolenia poprzez ułatwianie alternatywnych ścieżek uczenia się, zapewnianie poradnictwa, zachęcanie do zapewniania zróżnicowanych form uczenia się i wszechstronnych środowisk edukacyjnych oraz wspieranie nowych metod uczenia się i nauczania na wszystkich poziomach i we wszystkich formach kształcenia i szkolenia oraz, tam gdzie to możliwe, walidację umiejętności i kompetencji niezależnie od miejsca i sposobu ich uzyskania;

⁽⁴⁾ Eurostat 2019: „Population structure and ageing” (*Struktura populacji i starzenie się społeczeństwa*).

⁽⁵⁾ „European Commission 2018: Study on women in the digital age” (*Komisja Europejska 2018: Badanie na temat kobiet w erze cyfrowej*).

- e) badanie możliwości tworzenia elastycznych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i zorientowanych na osobę uczącą się ścieżek uczenia się i ukierunkowanego świadczenia usług na rzecz grup szczególnie wrażliwych, na przykład w oparciu o modułowe i oparte na efektach uczenia się podejścia, które ułatwiają dopasowanie uczenia się do potrzeb osobistych i zawodowych;
- f) podkreślanie znaczenia ciągłego rozwoju kompetencji nauczycieli, edukatorów nauczycieli, liderów edukacyjnych, osób prowadzących szkolenia, osób świadczących usługi poradnictwa, osób pracujących z młodzieżą i doradców zawodowych, tak by umożliwiać wszystkim osobom nabywanie umiejętności i kompetencji do celów ciągłego uczenia się;
- g) promowanie wymiany i dostępności danych mających znaczenie dla nabywania przez osoby uczące się umiejętności zarządzania danymi związanymi z ich własnym uczeniem się i korzystania z tych danych oraz dokonywania świadomych wyborów i decyzji w tej dziedzinie przez całe życie – przy pełnym poszanowaniu ogólnego rozporządzenia o ochronie danych;
- h) badanie potencjału sztucznej inteligencji we wspieraniu wysokiej jakości i dostosowanego do indywidualnych potrzeb kształcenia i szkolenia oraz rozwoju wiedzy, umiejętności i kompetencji. Wysiłki te powinny kłaść szczególny nacisk na włączenie i sprawiedliwość poprzez szersze wykorzystywanie godnej zaufania sztucznej inteligencji w kształceniu i szkoleniu, tak aby określić wyzwania edukacyjne i pobudzać procesy uczenia się;
- i) dalsze wysiłki na rzecz wdrożenia zalecenia Rady w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY – Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI I W ŚCISŁEJ WSPÓŁPRACY Z PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI:

- 25. w zdecydowany sposób przyczyniała się do tworzenia aktywnych, skutecznych i zorientowanych na przyszłość strategii i polityk uczenia się przez całe życie w celu zwiększenia uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie na wszystkich poziomach i we wszystkich formach kształcenia i szkolenia;
- 26. dokonywała aktualizacji obecnych polityk uczenia się przez całe życie pod względem ich skuteczności, skali i grup docelowych w celu lepszego reagowania na potrzeby w zakresie uczenia się wynikające ze zmian w społeczeństwie i w świecie pracy, w tym przez dalsze rozwijanie europejskiego obszaru edukacji, uwzględnienie uczenia się przez całe życie w przyszłych strategicznych ramach współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz wykorzystywanie możliwości oferowanych przez Erasmus+, Europejski Fundusz Społeczny i inne odpowiednie instrumenty unijne;
- 27. wspierała inicjatywy ułatwiające inwestowanie w uczenie się przez całe życie, w tym współpracę między sektorem publicznym i prywatnym;
- 28. uznała skuteczne i włączające wykorzystanie sztucznej inteligencji za jeden z obszarów wymagających dalszego rozwoju w ramach Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej i europejskiego obszaru edukacji;
- 29. poprawiła koordynację obecnych i przyszłych działań na rzecz poprawy interoperacyjności danych, na przykład poprzez zapewnienie dostępu do danych osobowych dotyczących edukacji, usprawnienie wymiany danych dotyczących edukacji między osobami uczącymi się, instytucjami edukacyjnymi i pracodawcami, przy jednoczesnym unikaniu powielania działań na szczeblu Unii, aby jak najlepiej wykorzystać potencjał transformacji cyfrowej – przy poszanowaniu ogólnego rozporządzenia o ochronie danych;
- 30. wspierała polityki krajowe mające na celu zwiększanie zdolności reagowania systemów kształcenia i szkolenia na szybko zmieniające się potrzeby rynku pracy i społeczeństwa – poprzez ułatwianie i zwiększanie rozpowszechniania i wykorzystywania danych analitycznych, badawczych i prognostycznych, w tym związanych z monitorowaniem losów absolwentów, a także uzyskanych w wyniku gromadzenia informacji na temat umiejętności, z myślą o wywieraniu długoterminowego wpływu na politykę;
- 31. zachęcała do czynienia istotnych postępów w dalszym rozwoju uczenia się przez całe życie poprzez poszukiwanie lepszych możliwości współpracy między poziomami i sektorami kształcenia i szkolenia, a także odpowiednimi organami (np. ds. społecznych, zdrowia, migracji) oraz przez promowanie wszechstronnych i elastycznych możliwości uczenia się do celów przekwalifikowywania i podnoszenia kwalifikacji przez osoby dorosłe, we współpracy z partnerami społecznymi, społeczeństwem obywatelskim, publicznymi służbami zatrudnienia i innymi odpowiednimi interesariuszami;

32. promowała dalsze synergie między kształceniem, szkoleniem, badaniami naukowymi i innowacjami jako bodziec do rozwoju europejskiego obszaru edukacji, w szczególności poprzez sojusze w ramach inicjatywy Europejskie Uniwersytety, które odgrywają ważną rolę w promowaniu uczenia się przez całe życie;
 33. rozważyła, podczas dokonywania oceny i aktualizacji europejskich polityk dotyczących walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, wprowadzenie szerszej koncepcji walidacji wiedzy, umiejętności i kompetencji w celu umożliwienia walidacji umiejętności i kompetencji niezależnie od tego, w jaki sposób lub gdzie zostały nabyte, w celu wspierania niezakłóconego przechodzenia pomiędzy poziomami i formami kształcenia i szkolenia i motywowania do konstruowania indywidualnych ścieżek uczenia się, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich w tej dziedzinie.
-

ZAŁĄCZNIK

Tło polityczne

1. Rezolucja Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie uczenia się przez całe życie ⁽¹⁾
2. Rezolucja Rady i przedstawicieli państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie wzmocnienia polityk, systemów i praktyk w dziedzinie poradnictwa przez całe życie ⁽²⁾
3. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie lepszego uwzględnienia poradnictwa przez całe życie w strategiach uczenia się przez całe życie ⁽³⁾
4. Rezolucja Rady w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych ⁽⁴⁾
5. Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego ⁽⁵⁾
6. Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) – Nowe priorytety współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia ⁽⁶⁾
7. Komunikat Komisji pt. „Nowy europejski program na rzecz umiejętności: wspólne działania na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększania szans na zatrudnienie i konkurencyjności” ⁽⁷⁾
8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) ⁽⁸⁾
9. Komunikat Komisji pt. „Europejskie ramy interoperacyjności – strategia wdrażania” ⁽⁹⁾
10. Komunikat Komisji pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze” ⁽¹⁰⁾
11. Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie ⁽¹¹⁾
12. Zalecenie Rady z dnia 20 listopada 2017 r. dotyczące monitorowania losów absolwentów ⁽¹²⁾
13. Dokument Komisji otwierający debatę w sprawie wykorzystania możliwości płynących z globalizacji ⁽¹³⁾
14. Deklaracja ministerialna z Lizbony z 2017 r. pt. „A Sustainable Society for All Ages: Realizing the potential of living longer” [Zrównoważone społeczeństwo dla wszystkich pokoleń. Wykorzystanie potencjału dłuższego życia] przyjęta podczas czwartej konferencji ministerialnej Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ na temat starzenia się społeczeństw
15. Komunikat Komisji pt. „Budowa silniejszej Europy: rola polityki dotyczącej młodzieży, edukacji i kultury” ⁽¹⁴⁾
16. Komunikat Komisji w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej ⁽¹⁵⁾
17. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie wspólnych ram mających na celu świadczenie lepszej jakości usług w zakresie umiejętności i kwalifikacji (Europass) ⁽¹⁶⁾

⁽¹⁾ Dz.U. C 163 z 9.7.2002, s. 1.

⁽²⁾ Dok. 9286/04.

⁽³⁾ Dz.U. C 319 z 13.12.2008, s. 4.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 25.

⁽⁷⁾ COM(2016) 381.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

⁽⁹⁾ COM(2017) 134.

⁽¹⁰⁾ COM(2017) 673.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 189 z 15.6.2017, s. 15.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 423 z 9.12.2017, s. 1.

⁽¹³⁾ COM(2017) 240.

⁽¹⁴⁾ COM(2018) 268.

⁽¹⁵⁾ COM(2018) 22.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 112 z 2.5.2018, s. 42.

18. Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ⁽¹⁷⁾
 19. Zalecenie Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych ⁽¹⁸⁾ i konkluzje Rady z dnia 22 maja 2019 r. o wdrażaniu tego zalecenia ⁽¹⁹⁾
 20. Konkluzje Rady w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji ⁽²⁰⁾
 21. Komunikat Komisji pt. „Sztuczna inteligencja dla Europy” ⁽²¹⁾
 22. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1807 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie ram swobodnego przepływu danych nieosobowych w Unii Europejskiej ⁽²²⁾
 23. Konkluzje Rady z dnia 9 kwietnia 2019 r. pt. „Z myślą o sprawieniu, by do roku 2030 Unia stała się jeszcze bardziej zrównoważona” ⁽²³⁾
 24. Konkluzje Rady z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie przyszłości wysoce ucyfrowionej Europy po roku 2020: „Stymulowanie cyfrowej i gospodarczej konkurencyjności i spójności cyfrowej w całej Unii” ⁽²⁴⁾
 25. Rezolucja Rady w sprawie strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 ⁽²⁵⁾
 26. Konkluzje Rady w sprawie gospodarki dobrobytu ⁽²⁶⁾
-

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 484 z 24.12.2016, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 23.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 7.

⁽²¹⁾ COM(2018) 237.

⁽²²⁾ Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 59.

⁽²³⁾ Dok. 8286/19.

⁽²⁴⁾ Dok. 8807/19.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 1.

⁽²⁶⁾ Dok. 13432/19.